

Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:133 Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

I propositionen lämnar regeringen förslag som möjliggör att studiemedel kan lämnas till en studerande trots att han eller hon har bristande äldre studieresultat, om de tidigare studierna har bedrivits för mer än tio år sedan. Förslaget föranleder en ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:133.

Stockholm den 30 maj 2013

På utbildningsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ibrahim Baylan (S), Betty Malmberg (M), Louise Malmström (S), Jan Ericson (M), Thomas Strand (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (FP), Carina Herrstedt (SD), Esabelle Dingizian (MP), Annika Eclund (KD) och Wiwi-Anne Johansson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas proposition 2012/13:133 Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har i en skrivelse uppmärksammat regeringen på vissa konsekvenser av de bestämmelser om prövning av studieresultat som infördes den 1 juli 2010 (dnr U2010/5509/SF). Inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) har promemorian Studiemedel utan prövning av vissa äldre studieresultat utarbetats (dnr U2012/6797/SF).

Bakgrund

Den 1 juli 2010 infördes en bestämmelse i studiestödslagen (1999:1395) som innebär att studiemedel får lämnas till en studerande bara om han eller hon har bedrivit sina tidigare studier i normal takt (3 kap. 7 § första stycket). Om det finns särskilda skäl för det får dock studiemedel lämnas även om de tidigare studierna inte har bedrivits i normal takt. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar enligt studiestödslagen föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt (prop. 2009/10:141, bet. 2009/10:UbU18, rskr. 2009/10:290).

I studiestödsförordningen (2000:655) anges att normal studietakt vid högskoleutbildning är att den studerande ska ha klarat av 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med studiemedel och 75 procent av sitt studieåtagande för de studier som därefter bedrivs med studiemedel (3 kap. 5 §). Enligt förordningen får CSN meddela närmare föreskrifter om vad som är normal studietakt vid andra studier än högskoleutbildning och föreskrifter för verkställigheten av bestämmelsen i studiestödslagen om studiemedel med prövning av studieresultat.

Enligt CSN:s föreskrifter (CSNFS 2001:1) ska vid prövningen av studieresultat i första hand resultaten från den studerandes senaste beviljningsperiod prövas. Med beviljningsperiod avses den tidsperiod som studiemedel lämnats för i ett och samma beslut. En studerande inom t.ex. kommunal vuxenutbildning ska enligt föreskrifterna ha uppnått 20 verksamhetspoäng per heltidsvecka med studiemedel för att ha fortsatt rätt till studiemedel. Studiemedel kan dock lämnas ändå, om den studerande ligger efter med sammanlagt högst 200 verksamhetspoäng och har uppnått minst 10 verksamhetspoäng per heltidsvecka med studiemedel. Studerande på vissa

andra utbildningar måste uppnå studieresultat i den takt som utbildningsplanen föreskriver för att ha rätt till fortsatta studiemedel. Mindre och tillfälliga förseningar kan dock accepteras.

Av CSN:s föreskrifter framgår också att en studerande som haft otillräckliga studieresultat åter har rätt till studiemedel när han eller hon har nått upp till kravet på studieresultat för den senaste perioden (s.k. återkvalificering). Studiemedel kan i så fall beviljas fr.o.m. veckan efter den vecka då resultatkravet uppnåddes.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen förslår att studiestödslagen (1999:1395) ändras så att studiemedel ska få lämnas även om en studerande inte har bedrivit sina studier i normal takt, om det är fråga om äldre studieresultat. Regeringen gör bedömningen att det med äldre studieresultat bör avses resultat från studieperioder med studiemedel som har avslutats för mer än tio år sedan.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013 och ska tillämpas i fråga om studiemedel som lämnas för studier fr.o.m. ikraftträdandet.

Utskottets överväganden

Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395) som innebär att studiemedel ska få lämnas även om en studerande inte har bedrivit sina studier i normal takt, om det är fråga om äldre studieresultat.

Propositionen

De nuvarande bestämmelserna i studiestödslagen om prövning av studieresultat för rätt till fortsatta studiemedel infördes den 1 juli 2010. Bestämmelserna syftar till att öka genomströmningen i den högre utbildningen och förbättra rättssäkerheten för den enskilde, genom att ange tydligare krav på studieresultat (prop. 2009/10:141, bet. 2009/10:UbU18, rskr. 2009/10:290). Redan före den 1 juli 2010 gällde motsvarande krav för studerande på andra utbildningar än eftergymnasiala.

CSN har efter bestämmelsernas ikraftträdande i en skrivelse uppmärksammat regeringen på vissa konsekvenser av de tydligare kraven på studieresultat vid studier på eftergymnasial nivå (dnr U2010/5509/SF). Myndigheten framför att en prövning strikt baserad på tidigare studieresultat kan uppfattas som mindre rimlig när den studerandes tidigare studier ligger långt, eller mycket långt, tillbaka i tiden. Myndigheten anger vidare att det också kan uppstå en mängd praktiska problem för den studerande, läroanstalten och CSN att pröva studieresultat som ligger långt tillbaka i tiden. Den studerande kan exempelvis ha svårt att få fram betygshandlingar och i vissa fall kan läroanstalten ha upphört eller betygshandlingarna ha gallrats.

Det är enligt regeringen mycket viktigt att studiemedelssystemet dels uppmuntrar till effektiva och målinriktade studier, dels förhindrar att personer som inte uppnår tillräckliga studieresultat får höga studieskulder. Samtidigt är det viktigt av bl.a. arbetsmarknadsskäl att personer som efter en tid vill återgå till studier och omskola sig kan göra det med studiemedel, trots bristande studieresultat från studier som ägt rum för länge sedan. Regeringen föreslår därför att det införs en bestämmelse i studiestödslagen om att studiemedel får lämnas även om en studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt, om det är fråga om äldre studieresultat. Regeringen gör vidare bedömningen att det med äldre studieresultat bör avses resultat från studieperioder med studiemedel som har avslutats för mer än tio år sedan. Studiestödsförordningen bör enligt regeringens bedömning ändras i enlighet med detta. Tidsgränsen bör enligt regeringens bedömning gälla oavsett vilken nivå de tidigare studierna har bedrivits på.

Regeringen anser att det är viktigt att studiemedelssystemet bidrar till en snabb genomströmning i utbildning, och det är därför centralt att en prövning av tidigare studieresultat görs vid bedömningen av om den studerande åter ska ha rätt till studiemedel. Mot den bakgrunden anser regeringen att en gräns på tio år är väl avvägd. Vidare anser regeringen att det är lämpligt att använda samma tidsgräns på tio år som CSN tillämpade innan de nuvarande bestämmelserna om prövning av studieresultat trädde i kraft. CSN bortsåg då från bristande studieresultat som var mer än tio år gamla och beräknade tioårsgränsen med utgångspunkt i den första kalendervecka som den studerande hade ansökt om studiemedel för i förhållande till den sista veckan i den senaste beviljningsperioden. Regeringen framhåller i propositionen att studiemedelssystemet så långt som möjligt bör vara generellt och lika för alla studerande och att det därför i detta sammanhang inte är lämpligt att göra skillnad mellan studerande i olika åldrar eller i olika utbildningsformer.

Kostnaden för den föreslagna ändringen beräknas till ca 7,1 miljoner kronor årligen. Medel har anvisats för ändamålet efter förslag i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 15, bet. 2012/13:UbU2, rskr. 2012/13:125).

När det gäller det föreslagna ikraftträdandet anför regeringen att det är angeläget att möjliggöra återgång till studier och omskolning för personer med ofullständiga studier långt bakom sig. Mot den bakgrunden bör den föreslagna lagändringen enligt regeringen träda i kraft så snart som möjligt. Då lagändringen inte heller innebär några större insatser från CSN:s sida föreslår regeringen att den träder i kraft den 1 juli 2013. Bestämmelsen i sin nya lydelse ska tillämpas i fråga om studiemedel som lämnas för studier fr.o.m. ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är mycket viktigt att studiemedelssystemet uppmuntar till effektiva och målinriktade studier och förhindrar att personer som inte uppnår tillräckliga studieresultat får höga studieskulder. Det är samtidigt, enligt utskottets mening, viktigt att personer som efter en tid vill återgå till studier och omskola sig kan göra det med studiemedel, trots bristande studieresultat från studier som ägt rum för länge sedan. Utskottet anser att regeringens förslag innebär en god avvägning när det gäller dessa två angelägna syften.

Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändring i studiestödslagen (1999:1395).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:133 Studiemedel utan prövning av äldre studieresultat:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.**7 §¹**

I andra fall än som anges i 6 § ska det göras en prövning av den studerandes tidigare studieresultat. Studiemedel får lämnas till en studerande som har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Om det finns särskilda skäl för det, får studiemedel lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt.

Studiemedel får lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt, om det

1. finns särskilda skäl för det, eller

2. är fråga om äldre studieresultat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses vara studier i normal takt och äldre studieresultat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013. Bestämmelsen i sin nya lydelse ska tillämpas i fråga om studiemedel som lämnas för tid från och med den 1 juli 2013.

¹ Senaste lydelse 2010:441.